

LIEFDE IS BLIND, LINGERIE IS BRAILLE

Niets is blijkbaar zo boeiend in natuuronderzoek als het samenspel der seksen met een veelheid aan varianten om te komen tot een zo effectief mogelijke voortplanting. Intrigerend daarbij is hoe mannen en vrouwen aan elkaar worden gekoppeld en welke psychische en fysieke mechanismen daarbij een rol spelen. In dat verband stuiten we bij de mens al snel op het begrip liefde. Een ongrijpbaar en niet-stuurbaar proces dat behalve veel plezier ook veel ellende kan veroorzaken.

Feromonen staan sinds kort weer vol in de belangstelling (Bio-nieuws, januari 2010). De minuscule hoeveelheid waarin deze lokstoffen werkzaam zijn maakt het echter moeilijk ze te detecteren. Bij nachtvlinders is veel voortplantingsonderzoek gedaan naar de uitwerking van deze stoffen, maar ook het seksleven van zoogdieren schijnt grotendeels te worden bepaald door communicatie met feromonen. Iedere hondbezitter weet welk effect een loopse teef veroorzaakt bij de reuen in de directe omgeving. Bij muizen is bekend dat het vomero-nasaal orgaan, het orgaan waarmee feromonen kunnen worden geïdentificeerd, gelokaliseerd is op het neustussenschot. Bij de mens heeft men een dergelijk orgaan nog niet kunnen ontdekken, maar het lijkt logisch dat het ook bij deze soort aanwezig is. Hoewel, proefondervindelijk is gebleken dat muizen ook zonder dit orgaan feromonen kunnen waarnemen. Volgens onderzoekers lijken de MHC-genen hierbij een rol te spelen. Het Major Histocompatibility Complex is een deel van het menselijk genoom dat codeert voor glycoproteïnen (eiwitten in de membranen van zoogdiercellen) die een belangrijke rol spelen bij het herkennen van lichaamsvreemde stoffen. Ze zijn dus blijkbaar betrokken bij zowel afweer als toenadering.

Het afweer- en toenaderingsmechanisme wordt opgebouwd vanaf de geboorte en zelfs nog daarvoor. Uiteraard richt het zich in eerste instantie op somatische eigenschappen waardoor een sterke lichamelijke conditie wordt opgebouwd die een belangrijke voorwaarde is voor een effectieve voortplanting. In de puberteit is het daarnaast vooral belangrijk om een uitstraling te ontwikkelen waarmee partners gelokt kunnen worden. Hierbij is een veelheid van contacten aan te bevelen. Hoe meer en beter je eigen antigenen onder het volk worden verspreid, hoe beter anderen er receptoren (of antistoffen) voor kunnen ontwikkelen. Eigenlijk bouwt ieder mens aan een uniek systeem waarmee hij bepaalde stoffen afstoot en onschade-

lijk maakt (het zorgen voor lichamelijke immuniteit), andere toelaat om van daaruit met de aanmaak van dopamine te zorgen voor een stimulering van liefde en genot.

Als liefde blind is moet de lingerie inderdaad beschouwd worden als braille. Met andere woorden als we de sympathie tussen twee mensen niet zelf met het brein kunnen sturen, maar grotendeels het gevolg is van lokstoffen, dan lijkt het voor de handliggend dat de aantrekkingskracht tus-

sen personen wordt bepaald door het aftasten van de celmembranen door feromonen.

Dat het systeem niet alleen op individueel, maar ook op populatieniveau speelt maakt recent DNA-onderzoek duidelijk. Mannelijke Europeanen schijnen vooral af te stammen van boeren die vanuit Turkije westwaarts trokken, onze vrouwelijke voorouders stammen voor het merendeel af van jagers en verzamelaarsters die Europa al eerder bevolkten. Blijkbaar waren de Turkse boeren in de steentijd voor de vrouwen attractiever dan de stoere jagers van het eigen volk. Zelfs op zo'n schaal dat dit in de genen van de populatie werd geconserveerd. Hoe liefde kan verkeren.

Iedereen weet dat een goed afweersysteem van levensbelang is. Het hebben van een goed verleidingssysteem is voor de instandhouding van de soort mogelijk nog essentiëler. De soort mens streeft naar een langdurige binding tussen man en vrouw, dit in verband met de lange opvoedtijd van het nageslacht. Net zoals een lange immuniteit kan worden opgebouwd tegen bepaalde ziekten, is een langdurige affectiviteit tussen man en vrouw dus een pre. Dit veronderstelt een regelmatige productie van dezelfde feromonen (van beide partners) met een hernieuwde hechting aan membraanreceptoren. Wisselen van lingerie is hierbij niet aan de orde en leidt onherroepelijk tot een andere braille, waarbij de kans niet ondenkbeeldig is dat vreemde feromonen kunnen hechten en er dus een andere afhankelijkheid ontstaat. In de mensenwereld zouden we dit overspel noemen. En overspel is, naar een spreuk in een Roermonds café, de verkeerde man op de juiste plaats. Deze beeldspraak geeft exact aan waar het om draait. Wanneer de verkeerde partner gaat deelnemen aan liefdesspel en voortplanting, leidt dat voor het nageslacht vaak tot ellende.